

Отже, останніми змінами до Закону України «Про судовий збір», що внесені Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо сплати судового збору» від 19.09.2013, зокрема, передбачено збільшення ставок судового збору. На наше переконання, відповідні зміни повинні не тільки збільшити бюджетні надходження, і таким чином, частково компенсувати державні витрати на утримання судів, але й дисциплінувати позивачів з метою зменшення звернень з необґрунтованими позовами і клопотаннями та стимулювати відповідача в добровільному, позасудовому порядку відновлювати порушені права потенційного позивача.

З огляду на встановлений Законом України «Про судовий збір» порядок сплати судового збору за подання позову майнового характеру можна стверджувати про спрощення доступу позивача до судового захисту порушених, на його думку, прав у суді першої інстанції.

Решта суми судового збору стягується з позивача або відповідача пропорційно до задоволеної чи відхиленої частини вимоги.

Відповідно до пп. 2 п. 3 ч. 2 ст. 4 Закону України «Про судовий збір» за подання апеляційної скарги на рішення суду, заяви про приєднання до апеляційної скарги на рішення суду ставка судового збору встановлюється у розмірі 50 відсотків від 0,06 розміру мінімальної заробітної плати. А у разі подання позовної заяви майнового характеру ставка судового збору складає 50 відсотків ставки, обчисленої, виходячи з оспорюваної суми – 2 відсотків розміру майнових вимог, але не менше 1,5 розміру мінімальної заробітної плати та не більше 4 розмірів мінімальної заробітної плати.

У свою чергу, порядок розподілу судових витрат визначений статтею 94 КАС України. Питання про розподіл судових витрат вирішується судом під час завершення розгляду справи та зазначається у постанові (ухвалі) суду.

Зокрема, у пункті 4 частини 1 статті 163 КАС України визначено зміст резолютивної частини постанови, яка включає в себе, з-поміж іншого, розподіл судових витрат.

Загальне правило розподілу витрат полягає в тому, що сторони, на користь якої ухвалено рішення, суд присуджує з другої сторони понесені нею і документально підтвержені судові витрати.

Відповідно до підпункту 3 пункту 9 розділу VI Прикінцевих та перехідних положень Бюджетного кодексу України у разі безспірного списання коштів державного бюджету (місцевих бюджетів) Державна казначейська служба України відображає в обліку відповідні бюджетні зобов'язання розпорядника бюджетних коштів, з вини якого виникли такі зобов'язання. Погашення таких бюджетних зобов'язань здійснюється виключно за рахунок бюджетних асигнувань цього розпорядника бюджетних коштів. Одночасно розпорядник бюджетних коштів зобов'язаний привести у відповідність з бюджетними асигнуваннями інші взяті бюджетні зобов'язання.

Водночас пунктом 19 Порядку виконання рішень про стягнення коштів державного та місцевих бюджетів або боржників, що затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 03.08.2011 № 845, встановлено, що безспірне списання коштів державного та місцевих бюджетів і їх перерахування на раху-

нок, зазначений у виконавчому документі про стягнення надходжень бюджету та/або заяві про виконання рішення про стягнення надходжень бюджету, здійснюються органами Казначейства з відповідного рахунка, на який такі кошти зараховані, шляхом оформлення розрахункових документів.

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ВІДПОВІДНОСТІ ПРОЦЕДУРИ ПРИТЯГНЕННЯ АДВОКАТА ДО ДИСЦИПЛІНАРНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ МІЖНАРОДНИМ ПРИНЦИПАМ АДВОКАТСЬКОГО САМОВРЯДУВАННЯ

Заборовський В. В.

*кандидат юридичних наук, доцент кафедри цивільного права
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»
м. Ужгород, Україна*

Відповідно до ч. 3 згадуваної ст. 33 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» [1] дисциплінарне провадження стосовно адвоката здійснюється кваліфікаційно-дисциплінарною комісією адвокатури за адресою робочого місця адвоката, зазначеною в Єдиному реєстрі адвокатів України. Дана комісія відповідно ст. 50 цього ж Закону утворюється з метою визначення рівня фахової підготовленості осіб, які виявили намір отримати право на заняття адвокатською діяльністю, та вирішення питань щодо дисциплінарної відповідальності адвокатів.

Однією із позитивних рис Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» є закріплення кардинально нової системи формування кваліфікаційно-дисциплінарних комісій адвокатури [2, с. 87]. Так, відповідно ч. 2 ст. 50 цього Закону голова та члени кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури обираються конференцією адвокатів регіону з числа адвокатів, стаж адвокатської діяльності яких становить не менше п'яти років та адреса робочого місця яких знаходиться відповідно в Автономній Республіці Крим, області, місті Києві, місті Севастополі і відомості про яких включено до Єдиного реєстру адвокатів України, строком на п'ять років. Тобто відповідно до діючого законодавства склад кваліфікаційно-дисциплінарної комісії вже обирається та відкривається виключно з-поміж числа адвокатів органами адвокатського самоврядування. Такий стан речей певним чином підвищує незалежність адвокатури в цілому, оскільки за попереднім Законом України «Про адвокатуру» у формуванні складу кваліфікаційно-дисциплінарних комісій (як атестаційної, так і дисциплінарної палати), крім адвокатів брали участь судді, органи державної влади та органи місцевого самоврядування (ст. 13 Закону).

Закріплення норми, за якою формування складу таких кваліфікаційно-дисциплінарних комісій здійснюється виключно із складу адвокатів відповідає положенням ряду міжнародних нормативно-правових актів. Так, ст. 24 Стандартів незалежності спільноти юристів, що були прийняті Міжнародною асоціаці-

ую юристів 7 вересня 1990 року в м. Нью-Йорк [3] передбачено те, що дисциплінарний розгляд повинен проводитися спочатку перед дисциплінарним комітетом відповідної асоціації юристів. Такий юрист повинен мати право подавати скарги у зв'язку з розглядом в дисциплінарному комітеті в належний та незалежний вищестоящий орган по розгляду такого роду скарг.

Подібна норма міститься і в Положенні про роль адвокатів, що були прийняті VIII Конгресом ООН у серпні 1990 року в м. Гавана [4]. Слід відмітити те, що деякі науковці даний документ називають еталоном для всіх національних систем адвокатури, який забезпечує їх відповідність світовим стандартам, світовому рівню організації і діяльності цього важливого інституту захисту основних прав і свобод [5, с. 61]. Так, ст. 28 даного положення передбачено, що дисциплінарне провадження проти адвоката повинно бути здійснене неупередженими дисциплінарними комісіями, створеними самою адвокатурою, з можливістю оскарження до суду. Також ч. 2 Принципу I (Загальні принципи свободи здійснення професії адвоката) Рекомендації № 21 Комітету міністрів Ради Європи від 25 жовтня 2000 року [6] (про свободу здійснення професії адвоката) передбачено, що рішення, які стосуються дозволу займатися юридичною практикою або стати членом даної професійної групи, повинні прийматися незалежним органом. Контроль за такими рішеннями – приймаються вони незалежним органом чи ні – повинен здійснюватися незалежним неупередженим органом судової влади.

Подібна практика, за якою органи, що уповноважені розглядати дисциплінарні справи щодо адвоката складаються виключно зі складу адвокатів, характерні і для багатьох європейських країн. Зокрема, за Законом Республіки Польща «Закон про адвокатуру» від 26 травня 1982 року [7] (ст. 51) дисциплінарний суд (*sąd dyscyplinarny*) суд складається з президента, віце-президента, від шести до двадцяти трьох членів і трьох заступників членів. Відповідно до даного Закону ними можуть бути виключно адвокати.

Проаналізувавши вищевикладене можна дійти до висновку, що норма Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», за якою закріплена нова система формування складу кваліфікаційно-дисциплінарних комісій виключно зі складу адвокатів, значно підвищує незалежність адвокатури в цілому. Такий висновок можна зробити з того, що «наділення правом по вирішенню питання дисциплінарної відповідальності осіб, які не перебувають в адвокатському співтоваристві, є проявом недовіри до адвокатури» [8, с. 16]. В даному випадку заслугоує на увагу і думка тих авторів, які вважають, що «на державу покладено обов'язок не контролювати і наглядати за діяльністю адвокатури, як це було раніше, а забезпечувати гарантії незалежності адвокатури» [9, с. 71].

Слід повністю погодитися із вказаним твердженням, оскільки втручання держави у внутрішні справи адвокатури є прямою загрозою її незалежності, тому що таке втручання не може бути проконтрольоване у всіх його проявах. Тому, на нашу думку, лише тоді буде дотриманий принцип незалежності адвокатури від органів державної влади, органів місцевого самоврядування, їх посадових та службових осіб (закріплений в ст. 5 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність»), коли буде забезпечено реальне право автономії адво-

катури в її внутрішніх справах, зокрема в питаннях щодо дисциплінарної влади відносно власних членів.

Закріпивши такий механізм формування складу кваліфікаційно-дисциплінарних комісій, що відповідає основним міжнародним принципам адвокатського самоврядування, Україна виконала ряд взятих на себе зобов'язань щодо дотримання основ міжнародного та європейського права. Крім цього, був зроблений значний крок на шляху перетворення адвокатури на дієвий інститут захисту прав людини, та яка буде функціонувати як незалежна та невідконтрольована державі громадська інституція, що буде позбавлена будь-якого стороннього втручання.

Література:

1. Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 5 липня 2012 р. № 5076-VI // Офіційний вісник України. – 2012. – № 62. – Ст. 17.
2. Заборовський В.В. Основні позитивні та негативні риси Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» / В.В. Заборовський // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право. – 2012. – Вип. 18. – С. 86–87
3. Стандарти незалежності спільноти юристів, прийняті Міжнародною асоціацією юристів від 7 вересня 1990 року (м. Нью-Йорк) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.fparf.ru/userfiles/file/IBA/3/%20-%20Standards%20for%20the%20Independence%20of%20the%20Legal%20Profession,%201990.pdf>
4. Basic Principles on the Role of Lawyers, Adopted by the Eighth United Nations Congress on the Prevention of Crime and the Treatment of Offenders, Havana, Cuba, 27 August to 7 September 1990 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ohchr.org/EN/ProfessionalInterest/Pages/RoleOfLawyers.aspx>
5. Шкарупа В.К. Адвокатура України: навч. посіб. / В. К. Шкарупа, О. В. Філонов, А. М. Титов, Ю. Я. Кінаш. – 2-ге вид., виправл. – К.: Знання, 2008. – 398 с.
6. Recommendation Rec(2000)21 of the Committee of Ministers to Member States of 25 October 2000 (on the freedom of exercise of the profession of lawyer) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?id=352537&Site=CM>
7. Ustawa z dnia 26 maja 1982 r. «Prawo o adwokaturze» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU19820160124>
8. Дабижа, Т. Г. Особенности процедуры привлечения адвоката к ответственности / Т. Г. Дабижа // Адвокат. – 2012. – № 9. – С. 11 – 19
9. Адвокатура в России: Учебник / Под ред. проф. Демидовой Л.А., Сергеева В.И. – М.: ЗАО Юстицинформ, 2004. 574 с. на 71 ст.